

P.Z. br. 296

HRVATSKI SABOR

KLASA: 012-01/22-01/02

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 20. lipnja 2022.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Hrvatski sabor*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika SDP-a, aktom od 17. lipnja 2022. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Klub je odredio Peđu Grbina, Mirelu Ahmetović, Sabinu Glasovac, Sinišu Hajdaša Dončića i Arsena Bauka, zastupnike u Hrvatskome saboru.

PREDSJEDNIK

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Gordan Jandroković', written over the printed name.

Gordan Jandroković

P.Z. br. 296

**HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a**

Klasa:
Urbroj:

Zagreb, 17. lipnja 2022. godine

Hs**NP*012-01/22-01/02*6532-2-22-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Priloga broj:	17-06-2022	Org. jed.	
Statistički znak:	002-01/22-01/02	65	
Redoviti broj:	6532-2-22-01/1	Pril.	Vrij.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog Zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Hrvatski sabor

- *dostavlja se*

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/10 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, broj 81/13, 113/16, 69/17, 29/18, 53/20, 119/20 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20), Klub zastupnika SDP-a podnosi Prijedlog Zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

Za predstavnike Kluba zastupnika SDP-a koji će u ime Kluba sudjelovati u radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela određeni su Peđa Grbin, Mirela Ahmetović, Sabina Glasovac, Siniša Hajdaš Dončić i Arsen Bauk.

PREDSJEDNIK KLUBA ZASTUPNIKA SDP-a

Peđa Grbin

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZBORNIM JEDINICAMA ZA IZBOR ZASTUPNIKA U
HRVATSKI SABOR**

Zagreb, lipanj 2022.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Hrvatski sabor sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske, (Narodne novine, broj 85/2010 –pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka Ustavnog suda).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Zakonom o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora (u daljnjem tekstu: Zakon o izbornim jedinicama) nije se mijenjao od 1999. godine kad je i donesen. Sukladno tom Zakonu održano je sedam ciklusa parlamentarnih izbora. U Republici Hrvatskoj ima 10 općih izbornih jedinica, a u svakoj općoj izbornoj jedinica bira se 14 mandata, a jedanaesta izborna jedinica je za tzv. dijasporu, tj. za državljane bez prijavljenog prebivališta u Hrvatskoj dok je dvanaesta za nacionalne manjine i obuhvaća područje cijelog teritorija Republike Hrvatske. Sukladno Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor, broj birača u izbornim jedinicama ne smije se razlikovati više od $\pm 5\%$, a pri određivanju izbornih jedinica mora se voditi računa o zakonom utvrđenim područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj.

Zakon o izbornim jedinicama ne poštuje odredbe Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor prema kojima izborne jedinice prate administrativno-teritorijalnu podjelu Republike Hrvatske. Tako je primjerice Grad Zagreb podijeljen na četiri dijela koja pripadaju različitim izbornim jedinicama, a VII. izborna jedinica se prostire od zapadnog dijela Zagreba do Jadrana, tj. Bakra. Posljedično izborna jedinica ne predstavlja smislenu teritorijalnu cjelinu koja bi adekvatno reprezentirala volju birača određenog teritorijalnog dijela Hrvatske i određene izborne jedinice.

Izborne jedinice nisu se usklađivale s promjenama u broju birača i migracijskim kretanjima pa su od 2007. godine na nejednaku težinu glasa na parlamentarnim izborima upozoravali stručnjaci, organizacije civilnog društva, Državno izborno povjerenstvo (DIP), OESS i Ustavni sud. Naime, odstupanja u broju birača po pojedinim izbornim jedinicama više od dozvoljenih $\pm 5\%$ ugrožava poštenje izborne utakmice i ozbiljno dovodi u pitanje jednakost biračkog prava s obzirom da je za jedan mandat u jednoj općoj izbornoj jedinici bilo potrebno puno više glasova nego u drugoj općoj izbornoj jedinici.

Unatoč uočenim nepravilnostima nije dolazilo do izmjena izbornih jedinica stoga je Ustavni sud 2010. godine u svom Izvješću o nejednakoj težini biračkog glasa u izbornim jedinicama određenima člancima 2. do 11. Zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Zastupnički dom Hrvatskoga državnog sabora ("Narodne novine" broj 116/99.) (NN 142/2010) istaknuo sljedeće: „O ravnomjernoj raspodjeli broja birača po općim izbornim

jedinicama (o kojoj raspodjeli neposredno ovisi jednakost težine biračkog glasa) stoga ovisi i zakonitost i opći demokratski karakter cjelokupnih izbora. Štoviše, o tome može ovisiti i ocjena o ustavnosti cjelokupnih izbora: oni bi bili nesuglasni Ustavu ako bi prekomjerno odstupanje u broju birača po pojedinim općim izbornim jedinicama izravno i neposredno utjecalo na izborni rezultat, to jest ako bi dovelo do različitih izbornih rezultata u situaciji kad bi svi ostali elementi izbornoga sustava bili odnosno ostali isti.“ Dodatno, Ustavni sud ističe da ne postoje propisana pravila o posebnom postupku i tijelima nadležnima za neprekidno i trajno praćenje te izradu izvješća o potrebi periodičnog usklađivanja područja granica općih izbornih jedinica.

DIP je u svojim preporukama za unaprjeđenje izbornog pravnog okvira ukazivao da bi trebalo razmotriti potrebu za usklađivanjem Zakona o izbornim jedinicama sa Zakonom o izboru zastupnika u Hrvatski sabor dok su promatračke misije OEES-a nakon parlamentarnih izbora upozoravale da bi izborne jedinice trebalo prekrojiti kako bi se postojeće razlike u broju registriranih birača po izornoj jedinici svele na minimum i kako bi, u skladu s Ustavom, međunarodnim standardima i primjerima dobre prakse, bila zajamčena jednakost glasova. Zakonskim propisima bi također trebalo predvidjeti periodično preispitivanje granica izbornih jedinica zbog promjena u broju stanovnika. Važeće bi zakone (Zakon o izborima zastupnika i Zakon o izbornim jedinicama) trebalo dopuniti kako bi se izjednačio broj registriranih glasača po izbornim jedinicama, zaključuje OEES.

Pored nedopuštenog odstupanja u broju birača po pojedinim izbornim jedinicama, dodatni problem predstavlja nerealan broj birača što je povezano s tzv. „fiktivnim prebivalištima“ građana, tj. pojedini građani su prijavili svoje prebivalište u Hrvatskoj, ali stvarno ne žive u Hrvatskoj što povećava broj birača.

Posljednji popis stanovništva prema kojem je skoro 400 000 stanovništva manje u odnosu na 2011. godinu ukazuje da je vjerojatno i broj birača manji iako se metodologija vođenja registra birača razlikuje u odnosu na popis stanovništva. Nesrazmjer broja birača i stanovnika posljedica je uglavnom tzv. fiktivnih prebivališta jer građanin ima prijavljeno prebivalište u nekom gradu iako tamo ne prebiva, možda se iselio, te je zato i dalje u registru birača, ali nije u popisu stanovništva.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom

Ovim Zakonom se određuju granice šest izbornih jedinica sukladno broju stanovnika prema posljednjem popisu stanovništva, a ne prema broju birača kao što je trenutno propisano.

Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

S obzirom na nedostatak političke volje i dugotrajnost postupka sređivanja fiktivnih prebivališta kao preduvjeta realnijeg stanja birača u Hrvatskoj, SDP predlaže da broj stanovnika iz posljednjeg popisa stanovništva bude temelj za usklađivanje izbornih jedinica, a ne broj birača kao što je predviđeno važećim zakonodavstvom. Izabrani zastupnici predstavljaju sve hrvatske državljane, tj. stanovnike bez obzira jesu li birači ili ne. Broj stanovnika kao osnova za određivanje veličine izborne jedinice, tj. broja mandata koji se bira u pojedinoj

izbornoj jedinici trenutno je jedini realan i najpouzdaniji alat za određivanje realnog broja građana koji žive u Hrvatskoj, a time i birača.

Predlaže se šest izbornih jedinica čije bi granice obuhvaćale nekoliko županija, a grad Zagreb bi činio posebnu izbornu jedinicu.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZBORNIM JEDINICAMA ZA IZBOR ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

Članak 1.

Ovim se Zakonom određuje područje izbornih jedinica za izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

Članak 2.

I. izborna jedinica obuhvaća Grad Zagreb.

Članak 3.

II. izborna jedinica obuhvaća Međimursku, Varaždinsku, Krapinsko-zagorsku, Koprivničko-križevačku i Bjelovarsko-bilogorsku županiju.

Članak 4.

III. izborna jedinica obuhvaća Virovitičko-podravsku, Požeško-slavonsku, Brodsko-posavsku, Osječko-baranjsku i Vukovarsko-srijemsku županiju.

Članak 5.

IV. izborna jedinica obuhvaća Zagrebačku, Sisačko-moslavačku i Karlovačku županiju.

Članak 6.

V. izborna jedinica obuhvaća Istarsku, Primorsko-goransku i Ličko-senjsku županiju.

Članak 7.

VI. izborna jedinica obuhvaća Zadarsku, Šibensko-kninsku, Splitsko-dalmatinsku i Dubrovačko-neretvansku županiju.

Članak 8.

VII. izborna jedinica:

Zasebna izborna jedinica za izbor zastupnika u Hrvatski sabor koje biraju hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Članak 9.

VIII. izborna jedinica:

Pripadnici autohtonih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj biraju svoje zastupnike u Hrvatski sabor u jednoj izornoj jedinici koju čini cjelokupno područje Republike Hrvatske.

Članak 10.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora („Narodne novine“, br. 116/99).

Članak 11.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Predloženim Zakonom se određuju izborne jedinice za izbor zastupnika u Hrvatski sabor.

Uz članak 2.

Određuje se područje I. izborne jedinice koje obuhvaća područje Grada Zagreba.

Uz članak 3.

Određuje se područje II. izborne jedinice koje obuhvaća Međimursku, Varaždinsku, Krapinsko-zagorsku, Koprivničko-križevačku i Bjelovarsko-bilogorsku županiju.

Uz članak 4.

Određuje se područje III. izborne jedinice koje obuhvaća Virovitičko-podravsku, Požeško-slavonsku, Brodsko-posavsku, Osječko-baranjsku i Vukovarsko-srijemsku županiju.

Uz članak 5.

Određuje se područje IV. izborne jedinice koje obuhvaća Zagrebačku, Sisačko-moslavačku i Karlovačku županiju.

Uz članak 6.

Određuje se područje V. izborne jedinice koje obuhvaća Istarsku, Primorsko-goransku i Ličko-senjsku županiju.

Uz članak 7.

Određuje se područje VI. izborne jedinice koje obuhvaća Zadarsku, Šibensko-kninsku, Splitsko-dalmatinsku i Dubrovačko-neretvansku županiju.

Uz članak 8.

Određuje se izborna jedinica za izbor zastupnika u Hrvatski sabor koje biraju hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 9.

Određuje se područje VIII. izborne jedinice koje čini cjelokupno područje Republike Hrvatske u kojoj pripadnici autohtonih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj biraju svoje zastupnike u Hrvatski sabor.

Uz članak 10.

Ovim se člankom određuje prestanak važenja Zakona o izbornim jedinicama za izbor zastupnika u Zastupnički dom Hrvatskog državnog sabora („Narodne novine“, br. 116/99).

Uz članak 11.

Utvrđuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.